

PRIVACIÓ DE LLIBERTAT I DRETS HUMANS

Butlletí bimensual del SIRECOVI

NOTA EDITORIAL

En aquest número:

- LA NOSTRA FEINA DURANT EL 2019
- PRESOS SOCIALS: EXPERIÈNCIES A PRESÓ
- QUE LA SENTÈNCIA ENS ENFOQUI LA MIRADA
- REFLEXIONS DES DEL TRANSFEMINISME ANTIPUNITIVISTA
- CAMPANYA PELS DRETS DE LES PERSONES PRIVADES DE LLIBERTAT DAVANT L'EMERGÈNCIA SANITÀRIA PEL COVID-19
- ALTERNATIVES A LA PRIVACIÓ DE LA LLIBERTAT DAVANT L'EMERGÈNCIA DEL COVID-19 AL SISTEMA PENITENCIARI
- RESSENYA: CARREGADES DE RAONS, DE DOLORS BASSA I MONTSE BASSA

AUTOR: SHEILA MARIN GARCIA

El segon número d'aquest butlletí ja és una realitat. La idea era que aquest es convertís en un petit homenatge, gairebé monogràfic, a l'experiència de les dones al sistema penal i penitenciari. Però la realitat no respecta els plans i l'emergència que la pandèmia pel COVID-19 ha suposat quant a la gestió penitenciària ha fet que, finalment, aquest número estigui centrat, també, en aquest punt.

La veu de les dones, en general, pateix d'uns clamorosos silenciaments mediàtics. La realitat des del punt de vista femení, en allò referit a les experiències penals i penitenciàries queda massa sovint soterrada. No és casual que un sistema sustentat per normes heteropatriarcal, amb lògiques masculines, pensades per i per a homes, sembli oblidar que les dones també formen part del seu univers. Aquest biaix de gènere es pot aplicar en totes les fases d'un procés penal. I l'estudi de totes aquestes etapes hauria d'estar guiat, sempre, per una perspectiva de gènere.

Quan una dona és detinguda, traslladada a un calabós, processada per un delictes, penada amb penes privatives de llibertat i sotmesa a l'univers penitenciari, a tot el patiment viscut al llarg del procés- inherent al mateix i compartit per persones de tot gènere i condició- se l'hi afegirà el propi per la seva condició de dona. Res no està pensat per a nosaltres, per a les nostres necessitats específiques.

(Continúa)

NOTA EDITORIAL

AUTOR: SHEILA MARIN GARCIA

Per tot això, hem volgut incloure diferents peces i relats en aquest butlletí que posin la mirada en aquesta experiència de discriminació de gènere. O bé que siguin escrites per dones amb la seva particular visió del sistema penal.

Podreu llegir una reflexió des del món periodístic de la mà de la Gemma Garcia Fàbrega, de què suposa la nova sentència del TC que reconeix el dret de les persones privades de llibertat a ser entrevistades per mitjans de comunicació a dins de les presons. També una reflexió des d'una organització feminista sobre l'antipunitivisme com a marc d'anàlisi del sistema penal. En la secció dels relats de persones que estan o han estat preses, hem recuperat el d'una dona que va passar més de deu anys tancada, per entendre el seu patiment en primera persona. Per últim, la ressenya d'un llibre que té com a protagonistes les dones i la presó: Carregades de raons, obra coescrita entre la Dolors Bassa i la seva germana, Montse Bassa.

Pel que fa a la crisi derivada per la irrupció de la pandèmia pel COVID-19 a les nostres vides, l'obligació de mantenir situacions de quarantena més o menys estrictes en funció de les vides de cadascú, fa que moltes persones tinguin present, més que mai, el que representa la pèrdua de la llibertat de moviments i el tancament. Però compte, perquè la majoria de nosaltres estem confinats amb una sèrie de comoditats de les quals cap persona privada de la llibertat penalment gaudeix. I és aquí, entre d'altres, on torna a sorgir la petició de que les persones empresonades puguin gaudir d'una vida adaptada a la realitat extramurs. La tecnologia, per exemple, és un element imprescindible que durant aquesta crisi està ajudant a que les persones no perdin el vincle emocional i comunicatiu amb els seus éssers estimats. Per què les persones empresonades han de veure's privades d'aquesta eina i patir un allunyament encara més profund de les persones que estimen? La Conselleria de Justícia sembla haver-ne pres nota i les persones empresonades podran disposar de videoconferències dos cops al mes per poder comunicar-se, també visualment, amb els seus familiars. Serem capaços de que aquesta reclama s'allargui en el temps i quan acabi aquesta situació d'emergència sanitària, els presos puguin seguir gaudint de l'ús de la tecnologia en les seves comunicacions?

Ens aproximem a aquesta crisi i la seva gestió a través d'una peça escrita per Rachele Stroppa, membre de l'equip del SIRECOVI, en què es presenta la campanya iniciada per diferents organitzacions de familiars i defensors de drets humans, que recull diferents veus sobre la vivència d'aquesta crisi a través d'un vídeo.

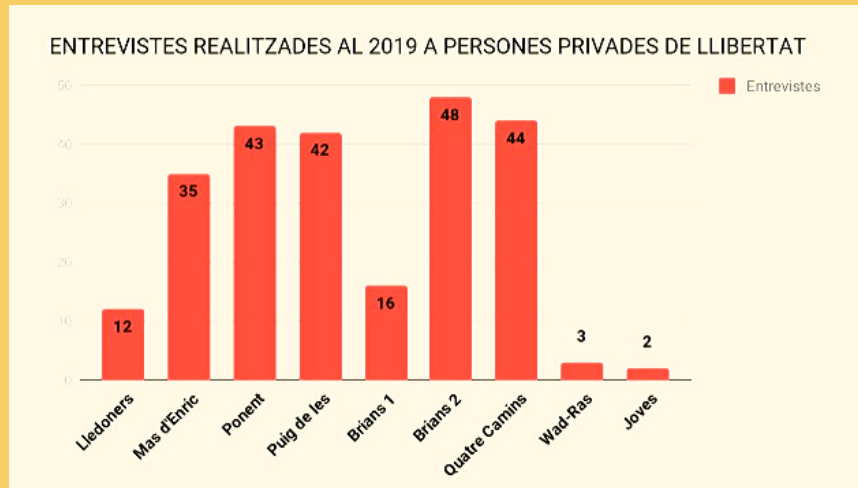
També s'inclou en aquest butlletí un article signat per l'Iñaki Rivera, en què es reflexiona sobre la possibilitat de posar en llibertat moltes persones empresonades que estan corrent un risc innecessari durant aquesta pandèmia a l'interior de les presons.

Finalment, hem volgut incloure en aquest número un petit balanç del que representa la nostra feina des del SIRECOVI. Segurament, si bé moltes persones són ja coneixedores de l'objectiu que mou la nostra tasca, resulta difícil aproximar-se a la realitat del nostre dia a dia i el que suposa ser un equip de monitoreig de les possibles vulneracions de drets fonamentals de les persones privades de llibertat. Hem inclòs una petita infografia que pugui aportar algunes dades per aproximar més fidelment la nostra feina als lectors.

Esperem que aquesta edició suposi un nou apropament a un pensament crític i holístic de la privació de llibertat, i aporti llum a un univers particularment fosc.

Barcelona, 30 de març de 2020

LA NOSTRA FEINA DURANT EL 2019

137 NOUS REGISTRES EN EL NOSTRE SISTEMA

320 CARTES REBUDES

235 CARTES ENVIADES

150 COMUNICACIONS A INSTITUCIONS I ORGANITZACIONS

22 ACTES, CONGRESSOS, PRESENTACIONS I FORMACIONS ASSISTIDES

LA NOSTRA FEINA DURANT EL 2019

El Sistema de Registre i Comunicació de la Violència Institucional, el SIRECOVI, ha vist incrementat el seu volum de treball de forma considerable el darrer any 2019.

A continuació podreu veure una mostra del que hem estat fent, el nombre d'entrevistes que hem realitzat a persones privades de llibertat, el nombre de comunicacions realitzades a través del sistema, etc.

Tota aquesta feina ha estat desenvolupada per un equip de 6 persones, que realitzem aquesta activitat de forma majoritàriament voluntària. El creixement en el nombre de peticions d'actuacions ha fet que les entrevistes realitzades a dins de tots els centres penitenciaris catalans s'hagi incrementat, respecte de l'any 2018, en un 60%; al 2018 vam realitzar 153 entrevistes i aquest 2019, n'hem fet 245.

Atendre tantes persones privades de llibertat, fer les comunicacions pertinents, mantenir un contacte permanent amb les seves famílies i entorn proper, fer el seguiment del seu cas i rebre noves peticions, alhora que participem d'activitats formatives i divulgatives, suposa un esforç molt gran per a un equip tant petit com el nostre.

Per tot aixó, i perquè entenem que, ara més que mai, necessitem reforçar aquesta feina de denúncia i protecció davant vulneracions de drets fonamentals, et necessitem per a fer possible el manteniment de la nostra tasca.

Ajuda'ns a fer del SIRECOVI un sistema present arreu de Catalunya i accessible per a tothom que hagi patit violència institucional. Qualsevol contribució serà una gran ajuda.

<https://sirecovi.ub.edu/donacions.html>

PRESOS SOCIALS

Experiències a presó

AUTORA: TXETA

Me llaman Txeta, vengo a contar algunas cosas de mi vida en prisión durante los diez años consecutivos que estuve. En este momento llevo once años en libertad, y quiero agradecer al sirecovi la oportunidad de seguir visibilizando de la forma que sea la violencia institucional y la falta total de derechos humanos en las prisiones del Estado español.

He pasado por varias prisiones catalanas, en wad ras no puedo olvidar las celdas de castigo (DERT), esa prisión es demasiado antigua y el departamento especial se encuentra en el sótano de la prisión. No recuerdo cuanto tiempo pasé, creo que no sería mucho ya que de ser así estaría completamente loca. Era un lugar muy frío y húmedo, con un olor a muerte...

Nada más llegar recuerdo que a la hora de comer, una compañera vino con una bandeja y el carcelero la obligó a pasármela por debajo de los barrotes del cangrejo, (un diminuto espacio por donde podía pasar la bandeja). La compañera que me conocía y le constaba que no era peligrosa se negó a dicha orden, por lo que fue sancionada por desobedecer las órdenes del carcelero de turno y echada del destino.

Sobre las ocho y poco, al pasar el recuento de la mañana, entraba el carcelero y te quitaba la colchoneta y la manta en la que dormías, lo que suponía pasar el resto del día en un poyete frío de piedra sin nada más que una ventana pequeña y muy alta por la que apenas entraba luz. En ocasiones perdía la noción del tiempo, de los días...

A las semanas me llevaron de conducción a la prisión de Ponent (Lleida). Allí seguía sin adaptarme a la violencia institucional y a las normas sin sentido, acabé en celdas de castigo, acusada de un paquete de droga que no llevaba, por lo que me tuvieron durante tres días con sus noches con la contención mecánica, (atada de pies y manos) en una cama sin colchón, haciéndome mis necesidades encima, (¿hay algo más humillante?).

No recuerdo si ingerí algo de comer o beber, solo me desataban para hacerme placas que yo firmaba voluntarias, ya que sabía que no llevaba nada y quería terminar con ese infierno.

Finalmente, después de no sé cuántas placas realizadas, me dicen que han visto que lo que tengo en mi interior son gases, y que ya me pillaran en algún momento. Me sueltan sin más al módulo. Vuelve la dispersión, y una noche entran en mi celda y me dicen que me voy de conducción a Brians, yo creo que no es legal, pero en ese momento desconocía mis derechos.

Recuerdo que pasé tres largos años en el DERT de Brians, un motivo fue porque mi compañera de celda una noche se quedó de sobredosis de heroína, yo piqué al timbre reclamando un médico a lo que hicieron caso omiso y apagaron el timbre de mi celda, por lo que salí por la ventana y pedí a mis compañeras que picaran todas que mi compañera estaba muy mal, y que se moría. Finalmente vinieron y llevaron a mi compañera al hospital en coma, y a mi me llevaron al departamento especial por intento de motín a altas horas de la madrugada. Lo volvería a hacer mil veces más por salvar a una compañera.

Podría contar muchas vivencias más, pero lo dejo para otro momento, porque estos relatos se me hacen muy duros.

No quiero despedirme sin decir que hoy por hoy mi lucha por visibilizar el mundo de las prisiones sigue adelante, porque me considero la voz de todas mis compas que siguen allí dentro, y por las que se han quedado en el camino, por muertes en extrañas circunstancias o suicidios, a lo que yo le llamo asesinato por parte de este Estado e instituciones penitenciarias. Desde que salí de la cárcel soy activista. Empecé en el colectivo Cassandra y, actualmente, formo parte del colectivo Clivella, aunque este relato lo he escrito a título personal.

Salud y libertad !!!!

Que la sentència ens enfoqui la mirada

AUTORA: GEMMA GARCIA FÀBREGA (PERIODISTA DE LA DIRECTA)

"Ens identifiquem, ens fan deixar els objectes personals en un armariet, registren la càmera, el trípod i l'equip de so. Anem deixant enrere el so cru de les portes que es tanquen i els passadissos que ens perden, fins a arribar a una sala petita amb dues cadires. Hem entrat a la presó catalana més monitorada per les entitats de defensa dels drets humans. Estem a Brians I, som periodistes i entrevistarem Amadeu Casellas. Si s'hagués aplicat la sentència dictada pel Tribunal Constitucional el 27 de gener, tot això hagués passat i vosaltres escoltaríeu la veu d'un pres.

En el fil de correus que, durant un mes, la Directa va intercanviar amb l'Oficina de Comunicació del Departament de Justícia, vam enllaçar l'executòria que insta a permetre i regular les entrevistes a presos i preses. Després d'algunes ziga-zagues, la resposta final: «És en l'exercici d'aquesta competència que té atribuïda l'Oficina que deneguem aquesta entrevista». Com a única explicació: «garantir el normal funcionament dels centres»."

LLEGEIX LA PEÇA SENCERA

Reflexions des del transfeminisme antipunitivista

AUTORAS: C.A.M.P.A.

"Des de C.A.M.P.A. volem aportar una reflexió complexa però necessària sobre el paper estructural de les presons i les alternatives que tenim al nostre abast perquè la resposta feminista sigui capaç de mantenir posicions crítiques. Atès que el sistema penitenciari reproduceix i legitima les desigualtats estructurals sobre les quals s'assenta, des de C.A.M.P.A. lluitem per l'abolició de les presons com a única via per impedir la violació dels drets humans de les persones preses. Defensem la construcció d'alternatives que passin per l'educació, el antipunitivisme, el transfeminisme i la reparació.

Pensar que la presó és necessària és un mite que ens han fet creure; com si fos un tret intrínsec a la vida i al nostre sistema polític i social. És per això que no és fàcil desfer-nos d'aquesta suposada necessitat de castigar i de tancar a les persones, darrere de mantenir la nostra pròpia seguretat i la del propi sistema sota la perversa i falsa premissa de la reinserció."

LLEGEIX LA PEÇA SENCERA

Campanya pels drets de les persones privades de llibertat davant l'emergència sanitària pel COVID-19

AUTORA: RACHELE STROPPIA

Possiblement, per primera vegada en la història - o al menys en la més recent - gran part de la població mundial està experimentant en la seva pròpia pell els efectes del confinament. Què significa passar el temps en un espai restringit, tancat, sense l'oportunitat de fer una passejada, de mirar a l'horitzó i en molts casos d'abraçar els nostres éssers estimats. Per primera vegada, tots "estem" presos. Però no cal confondre, no "som" presos. Les limitacions que avui dia tots i totes estem patint, no es poden comparar amb aquelles viscudes diàriament per les persones privades de llibertat, i encara menys, amb aquelles limitacions imposades per impedir la difusió del contagi darrere dels murs.

La presó, a l'ésser una institució total, té característiques pròpies. La disciplina i el manteniment de l'ordre moltes vegades prevalen sobre el respecte dels drets fonamentals de les persones privades de llibertat. El context penitenciari converteix els presos i les preses en un col·lectiu en risc de vulnerabilitat *per se* enfront de l'emergència sanitària deguda al COVID-19. Això per, al menys, tres raons: en primer lloc, perquè gran part de la població penitenciària pateix malalties (moltes d'elles greus); en segon lloc, perquè l'assistència sanitària a la presó pateix d'importants mancances; i, en tercer lloc, perquè les presons, per les seves característiques estructurals, no són els llocs adequats ni per allotjar a pacients ni per assegurar el compliment de les recomanacions elaborades per les autoritats sanitàries per tal d'evitar el contagi.

Davant la difícil situació de les presons a causa de la crisi sanitària de l'COVID-19, familiars de persones privades de llibertat, entitats de defensa de drets humans i grups de suport a persones preses han decidit emprendre la campanya #dretspresescovid19 per visibilitzar el que està passant en aquests dies a les presons catalanes i de la resta de l'Estat, i, també, per donar veu a les persones privades de llibertat - i als seus familiars- donant-los l'oportunitat de relatar en primera persona què significa viure l'emergència estant en un context penitenciari.

El vídeo que acompanya la campanya també té com a objectiu fer arribar a les autoritats competents recomanacions que assegurin el respecte del dret a la salut de la població reclusa, i que contribueixin a evitar que es produeixin esdeveniments tràgics com els ocorreguts en la propera Itàlia, on 13 persones van morir en el marc de les protestes desencadenades en més de cinquanta centres penitenciaris.

Seguirem atentes al que passa a les presons, vigilarem el nivell de compliment dels protocols d'actuació davant l'emergència elaborats per l'administració penitenciària, per les autoritats sanitàries i per part d'organismes internacionals. Fem, entre totes, un esforç perquè, un cop més, les conseqüències més desastroses d'aquesta crisi no les pateixin els que es troben en una situació de màxima vulnerabilitat.

Podeu consultar el vídeo de la campanya en el següent enllaç:

<https://www.youtube.com/watch?v=zBTh8-hZELw>

Alternatives a la privació de la llibertat davant l'emergència del COVID-19 al sistema penitenciari

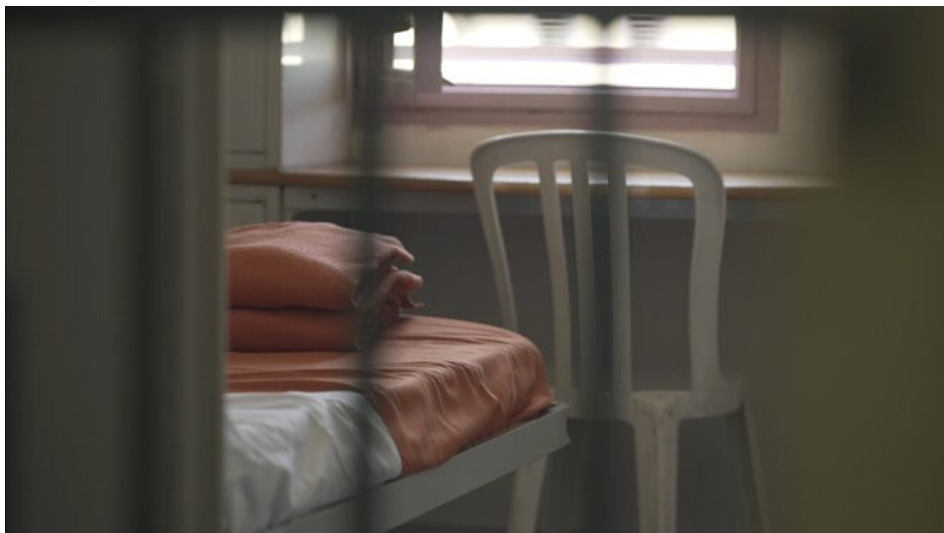
AUTOR: IÑAKI RIVERA BEIRAS

"L'emergència del Covid 19 en el sistema penitenciari resulta evident al tractar-se d'un univers d'extrema vulnerabilitat. L'Organització Mundial de la Salut (OMS) ha publicat una Guia orientada a donar instruccions sobre com actuar davant la mateixa (veure *Guidance* titulada "*Preparedness, prevention and control of COVID-19 in prisons and other places of detention*").

En la mateixa s'adverteix sobre la manca d'espais per poder passar el confinament obligat en diferents països, de l'obligada vida en comú que es produeix com a conseqüència d'aquesta convivència forçosa, de la dificultat d'accés a la sanitat pública en idèntiques condicions que la població en llibertat, de la suspensió de les comunicacions entre presos/es i els seus familiars acordada recentment, etc. Aquests, entre d'altres, són factors que posen en evidència la fragilitat de la situació de les persones privades de llibertat davant l'emergència sanitària.

Així mateix, l'extrema dificultat dels i les funcionàries de presons de poder actuar amb eficàcia i mesures de seguretat preventives és un altre factor problemàtic que requereix d'unes mesures que, orientades a la reducció de la població empresonada, podrien redundar positivament en una millora de l'atenció de la salut per a tots els actors del sistema penitenciari. És urgent reduir la població penitenciària en temps d'extrema emergència abans que sigui tard en la producció de resultats negatius en el sistema penitenciari. L'estada a la presó en l'actual emergència pot constituir clarament un tracte o pena cruel, inhumana o degradant."

LLEGEIX LA PEÇA SENCERA

RESSENYA:
***Carregades de raons*, de Dolors Bassa i Montse Bassa, amb pròleg de Carme Forcadell.**
Com a mínim, dotze punts claus per entendre el valor de l'obra.

AUTOR: IÑAKI RIVERA BEIRAS

"(...) Ignoro si les autores són conscients de l'immens valor d'aquesta obra. Es nota que la mateixa ha estat escrita no només amb sinceritat, honestat i passió.

Però jo em refereixo al valor, fins i tot, més enllà de les seves personals experiències biogràfiques, que el llibre té com a estudi de la realitat carcerària (femenina, en aquest cas) i que se suma -potser sense que elles ho sàpiguen de manera conscient- a la imprescindible tasca de desenvolupar una penologia crítica, una sociologia de la presó de la qual encara Espanya està òrfena epistemològicament parlant. És a dir, l'obra ens apropa al coneixement d'una realitat a la qual els estudis jurídic penals no han prestat l'atenció deguda: conèixer la presó real més enllà de la presó legal o normativa.

Ja fa algunes dècades que reclamem l'existència d'un camp de coneixement semblant i *Carregades de Raons* és un treball que apunta a una línia semblant. Si la difusió pública i mediàtica d'aquesta obra és necessària; el seu estudi i coneixement acadèmic, esdevé imprescindible.

A això vol, modestament, contribuir aquesta recensió d'un llibre que considero fonamental."

LLEGEIX LA PEÇA SENCERA

PRIVACIÓ DE LLIBERTAT I DRETS HUMANS

Butlletí bimensual del SIRECOVI

Comencem l'any 2020...

...i ho fem engegant projectes com la creació d'aquest Butlletí. Tant aquesta feina com tota la que desenvolupem des del SIRECOVI, la realitzem majoritàriament de forma voluntària. L'àrea de treball en què desenvolupem la nostra tasca és delicada i suposa denunciar i treure a la llum tot allò que suposi una crítica a l'*statu quo*. Aquesta tasca suposa una lluita constant i, moltes vegades, comporta conseqüències, personals, laborals i, inclús, penals.

Ara més que mai, en un context sociopolític com el que estem vivint, on les mesures d'excepcionalitat penal han esdevingut la norma, on la repressió i la criminalització de la dissidència política i la protesta ciutadana s'incrementen, on els abusos contra els més dèbils de la societat són perpetrats (i silenciats) des de la més fosca impunitat, creiem que una feina de forta denúncia social i la defensa permanent dels drets fonamentals de totes nosaltres és imprescindible. Per trencar amb silencis, amb abusos i foscors.

Per fer-ho, et necessitem més que mai.

Ajuda'ns a fer possible la nostra tasca. Qualsevol contribució és benvinguda.

Pots col·laborar amb el SIRECOVI fent una donació.

